

הנדון:

מי יבלום את הכנסת כשהיא רצה אמוק?

הפקדות הכנסת

תפקידה של הכנסת הוא, בין השאר, למנוע הפקרות במדינה. הכנסת מחוקקת את החוקים. שנועדו לקיים את הסדר החברתי ולמנוע את שילטון השרירות. אך מי ימנע את הפקרות הכנסת?

לכוננת הישיבה יש נטיה מזורזת להת' מקד בטפל ולונוח את העיקר. לאהרונה הובר עד בוש על זכויותיהן של חברי הכנסת. על עסקיהם הפרטיים. על ניצולם את מעמדם. על חסינותם המופלגת. על הטבותיהם הרפואיות והאחרות. כל זה נכון ומרגיש. ובהחלט כדאי לדבר על כך. אך זה כאין וכאפס לעומת העיקר. אילו היתה הכנסת מתפקדת כראוי. היה כדאי לשלם לחבריה פי עשרה. ולהעניק להם עוד ועוד הטבות. **הבעיה האמיתית היא שהכנסת אינה מתפקדת כראוי.**

הכנסת מידרדרת מזה שנים. מבחינה הרמה היציבורית והאישית. כיום השתרר בכנסת מצב שאין להגדירו אלא כהפקרות גמורה.

ומכיוון שהכנסת היא בית המחוקק קום ומעשיה נוגעים לחיי כל אדם במדינה, הפקרות הכנסת הפכה ככנה.

תוצאה הבלטת ביותר של הפקרות פרלמנטרית היא שטף החוקים הקולקלים. שאותם היא כייצרת לאהרונה כסרטיהע. הנה כמה מן הדוגמות הבלטות המפורסמות. באחד הימים קיבלה הכנסת, כהיסח הדעת, כמעט בחשאי. חוק הקובע כי מדינת ישראל היא "מדינת העם היהודי". לא מדינה יהודית. לא מדינה של אזרחיה. אלא "מדינת העם היהודי" — כלומר, מדינה השייכת לכל יהודי בעולם. שאינו חולם לבוא אליה. החוק שולל מאזרח. שאינו מקבל הלכה זו, "במפורש או במשמע", את הזכויות הדמוקרטיות היסודיות.

לא קדם לחוק מהפכני זה שום יבוח — לא של פילוסופים, לא של אזרחים, לא של חברי הכנסת עצמם. הוא הובא לבית התקבל בשלוש הצבעות והפך לחוקה המדינה — אף שלרוב המצביעים עים לא היה מושג על מה הם מצביעים. אחריו הכניסה הכנסת, באותו חופיון מרושל, תיקון לתקנון שלה עצמה. הקובע כי יושבי ראש הבית ימנעו דיון על כל הצעת חוק שאינה תואמת את ההלכה הפלוסופית הזאת. סעיף כזה היה מתאים לתקנון הסובייטי העליון.

הכנסת קיבלה בקריאה ראשונה ובוועדה את הצעת החוק השעוררית. הוועדה לפישע פלילי כל מיפגש ש"שילוש עם נציגים פלסי טיניים. אשר ממשהל תגדיר אותם כנציגי אירגון טרוריסטי. חוק זה, שאין דומה לו בעולם הדמוקרטי כולו. עורר גלגל מחאות בהכרזתבל. רק אחרי שהוועדה סיימה את הדיון בו ואישרה אותו בהצבעה. הסתבר כי החוק מגוחך בעליל. כאשר הוא אוסר גם מגע מיני בין אוהבים. מגע בין עוררדיון ולקוח. מגע בין רופא וחולה. ועוד. **אחריו הורה שימנעו פרס לשרי המושפטים והעבור בכנסת באופן מי זורז הצעת חוק האוסרת פירסום שמות של חשודים, כשהכוננה העיקרית היא לעסקנים פוליטיים שסרחו.**

הצעה זו כבר נפטלה כמה פעמים עלידי כנסת קודמות. אחרי שיקול ממושך ומעמיק כאשר הסתבר כי התוצאות יהיו הרסניות מכמה בחינות. אבל ראשיהממשלה החליט. שריהמישי פטים ניסח. והכנסת אמורה לקבל בהצבעה אוטורי מטית ובתהליך מזורז.

בזמן הסתבר כי משה שהל. השר המומחה לכלידיבר. הכין הצעת חוק, אשר קבלתה תוציא את ישראל רישמית ממעל המדינות הדמוקרטיות. בכל הנוגע לחופשיהעיתונות. החוק מת' כוון להתנות את העבודה העיתונאית — בתפקיד של מסירת מידע הבעת רדיעה — ברישיון. **לא מבשר קבע ביתהמישפט העליון הבליאמוקיא כי חוק כזה בדיוק, שהתי**

שלו. אין הכנסת משתוקקת לחוקק חוקה שתגביל את מעשיה. כדי להסוות זאת מכוערת זו. המציאו הח"כים תיאוריה יפה אך כוזבת: שבעצם מחוקקת הכנסת כל הזמן את החוקה. פרקים פרקים. בצורת "חוקי יסוד". חוקי יסוד האלה יצטרפו בנוא היום לחוקה אחת שלמה.

זוהי טענה של בורים למען בורים. חוקי "היסוד" אינם שונים מכל חוק אחר. אפשר לחוקק אותם. לשנות אותם ולבטל אותם בכל עת. כרצון הרוב המיקרי בכנסת. רוב החוקים האלה אינם מצריכים אף רוב מיוחד (למשל: 61 קולות) כדי לשנותם או לבטלם. וכל החוקים האלה אינם נוגעים כלל לעניינים שהם לבילובה של חוקה אמיתית: זכות ביתהמישפט לבטל חוקים שרירותיים. **אילו היתה קיימת בארץ חוקה הדומה**

אחד קורא, אחד כותב, אחד משתעמם: כך מתקבלים החוקים

החוקה של ארצות הברית, היו כה החוקים שמנתי מבוטלים עלידי בית המישפט. כולם סותרים את זכויות האדם היסודיות, את חופש הביטוי והעיתונות. או החרות הפוליטית.

אין תהליך חוקה כתוכה ומשוריינת. ואין להרפות מן המאבק לחקיקתה. אך יש דרכים נוספות לבלית ההפקרות הפרלמנטרית. אפשר להקים מוסד פרלמנטרי שני, שיהווה מעין מוסד ביקורת עליון. אהרי בחירתי בפעם הראשונה לכנסת. היה אחד ממעשי הראשונים להציע את הקמתו של בית שני מועצתהמדינה.

ההצעה זכתה מייד כניו "בית הלורדים". כתבו עליה מאמינים רבים. חלקם היתוליים. וגם הקדישו לה קריקטורות לרוב. הכנסת החתה אותה. כמובן. מכל וכל.

בית הלורדים הבריטי המודרני אינו עוד אוסף של אצילים תורשתיים עוברי בטל. הוא מורכב בעיקרו מאישים מצטיינים מכל תחומיהחיים. גברים ונשים. הווכים בתואר שאינורעובר בירושה ובמושב בית הלורדים. אחרי שהגיעו להישגים מופלגים בתחומיהם.

כך נוצרה אסיפה שהיא ההיפך הגמור מפרלמנט רגיל. בית הנבחרים מורכב, בדרך כלל, מעסקנים פוליטיים. בעלי השכלה ירודה. מממחיותם היא בקנזנות מיפלגותיות. בדברנות בלתי יפוסקת וביצרפירוסים עצמי בלתי ימרוסן. מכיוון שמטרתם העיקרית בחיים היא להיבחר מחדש. הם הולכים אחרי כל משיכה פופולארי. הם משועבדים לייצרי ההמון. להתרגשויותו הרגיעות ולאפנות תיקשורתיות.

למעלה: ח"כ חיים רמון באמצע; ח"כ ישראל קיסר. למטה: השר יגאל הורביץ.

חברי בית הלורדים. לעומת זאת. הם מומחים בשטחים רבים. אין הם צריכים להיבחר. ועל כן הם יכולים לצפץ על פופולאריות זולה. הם מחוסנים מפני התרגשויות של הרגע.

אם לחזור אל המושל התניבי: הכנסת היא חרשה של עצידיהאטה, ביתי הלורדים הוא מטע של עצידיהפרי.

במציאות הישראלית, יכול המוסד של מועצתהמדינה — כמהדרה מקומית של בית הלורדים הבריטי — למלא תפקיד חיוני. אין הוא צריך לבוא במקום הכנסת הנבחרת. ואין הוא צריך לחוקק את החוקים. אך יש לתת לו את הסמכות לדון בחוקים לפני שהם מתקבלים סופית בכנסת. לעכב את חקיקתם ולהחזיר אותם לכנסת — אם יש צורך בכך — לדיון נוסף. מעין קריאה רביעית.

כך יקבע מהסוג להפקרות. ותימנע האפי שרות שחוקים יתקבלו מתוך התרגשות ריגעית. אחרי מאורע מיקרי זה או אחר (פעולת טרור מרגשת. העלבון של השר אברהם שירר ואשתו. יצירת "איוון" לפעולות נגד כהנא וכו').

באשר תקבל הכנסת חוק בצורה נחפזת, הוא יתעכב במועצתהמדינה, ייערד עליו דיון באווירה נינוחה, ואם יימצא לקוי יחזר בהצבעה לכנסת, ושם ייערך בו דיון נוסף, באווירה שונה. הדבר אינו מחייב תקציב גדול נוסף. מכיוון שרוב חברי הבית השני יהיו אנשים המקבלים ממילא פנסיה מידי המדינה. כנגננון הכנסת יטפל גם בענייני הבית השני. וישיבותיו יתקיימו באולם מליאת הכנסת. שהוא פנוי כיום כמשך שלושה ימיחול בשבוע.

מי צריך להיות חבר במועצתהמדינה, אם תיכון פחות או יותר לפי הדוגמה הבריטית? למשל: נשיאהמדינה לשעבר שאינם ח"כים (אפרים קציר). שופטים עליונים כדמוס (חיים כהן, משה לנדוי). שרים לשעבר שפרשו מן החיים המדיניים הפעילים (אלימלך רימלט, ישראל גלילי). ממויות בולטות של האיגוד המיקצועי (ירוחם שלח). חברי ינסט שסימו שלוש או ארבע תקופות כהונה (שניאור זלמן אברמוב. יוחנן בדר, יעקב חון, יוסף תמיר. זרח ורפהטיג). מטכ"לים לשעבר (צבי צור). רבנים ראשיים וכדוהיידת אחרים בעלי מעמד רומה (שלמה גורן. עובדיה יוסף. אמיר טרנין). ממויות בולטות מעולם האקדמיה (ישעיהו ליבוביץ). מדענים בכירים (מיכאל סלע). אנשי רפואה בכירים (מרדכי שני). איליימשיק בולטים (מרק מושביץ) מישפטנים בכירים (שלמה לוסיאק) ועוד ועוד.

זוהי רשימה שרירותית, אך די בה כדי לתת מושג על מהותו של מוסד כזה — מועצה של אישים בעלי נסיון בה חומים השונים, בעלי הישגים אישיים והצטיינות מיקצועית, שאינם כפופים ללחצים מיפלגתיים יומזומיים ושייצגו מעצמם טיבעים קשת רחבה מאוד של השקפות יעוים, ריעות, ריע ונסיון.

הדומן לי לאהרונה ליטחה עם כמה מן הטובים שבחבריהכנסת. וגם הם מוטרים עלידי מצב הכנסת והסכנות הטמונות בו. אחרים הזכירו את הצעתי. והביעו צער על שלא התקבלה או. **אני מציע לחזור אליה.**

יום חוגגת ההפקרות. חוק המיטה את מותה של מדינת ישראל והמישטר בה. או המטיל מיסים ככרים. או הוהפך המוני אורחים לפושעים פליליים. יכול להתקבל בחיפזון. אחרי דיון עקר לפני אולם ריק. בהצבעה של 3 חברייכנסת נגד 2.

הוא יכול להתקבל סופית בהצבעה. שאליה מוהשיח הבריהכנסת מצלחתיהם במיוון. כשהם נכנסים לאולם וידיהם מורמות להצבעה. מבלי לדעת אף את הנטיא.

הכנסת אחוזה דיבוק. מישהו חייב לקרוא: דיבוק — צא!